

РЕШЕНИЕ

№ 31872

гр. София, 30.09.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в
публично заседание на 17.09.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **6179** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на Р. Т., лично и като законен представител на малолетното си дете Сотникова Е., и двете гражданки на Беларус срещу Решение № 3552/29.05.2025 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на молбата чужденеца и на малолетното ѝ дете, за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е издаден в противоречие с материалния закон. Твърди се, че не са изложени конкретни и точни мотиви, даващи възможност да се направи извод за обоснованост на направените от административния орган изводи. Според изложеното административният орган неоснователно е игнорирал причините, поради които се иска предоставянето на закрила. Не е обсъдено заявеното обстоятелство, че Р. Т. е участвала активно в протестите, организирани от опозицията в Б., срещу фалшифицирането на изборите за президент през 2020 г., когато А. Л. за президент на страната за пореден път. Същата многократно и публично е заявявала своите политически убеждения и е осъждала управляващия режим. Тя е правила дарения за организации, организирани протести, поради което са обявени за екстремистки. Подпомагането на такива организации се наказва в Б. със затвор. Самото подаване на молба за международна закрила би могло да бъде причина за преследване. Оспорващата твърди, че състоянието на човешките права в страната ѝ на произход е общоизвестно и че режимът използва съдебната система за системна разправа с политически опоненти и активисти. От общоизвестни източници се установява, че белорусите са изправени пред екстремни репресии, а всички дейности, свързани с изразяване на несъгласие с официалната власт се квалифицират

като „терористични” и „екстремистки”.

Според оспорващата, след като административният орган е приел, че тя е участвала в политически протести и е извършвала дарения за обявената за „екстремистка” организация за правата на човека – BYSOL, не е възможно да ѝ бъде отказано предоставяне на международна закрила, защото при евентуалното ѝ завръщане в Б., тя ще бъде незабавно арестувана. След извършени промени в Наказателния кодекс на страната, финансирането на „екстремистки” организации се наказва с лишаване от свобода до 12 години. Цитирани са извадки от общоизвестни източници на информация, доказващи негативното отношение на властите в Б. към опозиционно настроени лица.

Бързо влошаващата се обществено-политическа обстановка в страната на произход на търсещата закрила, я е мотивирало да я напусне и през 2021 г. тя е успяла да получи работна виза и заедно с дъщеря си да се установи в България.

Р. Т. твърди, че оспореното решение е в пряко противоречие с практиката на СЕС по дело C-151/22, в което съдът е тълкувал чл. 10, пар. 1, б. д) от Директива 2011/95/ЕС. Цитиран е и наръчника на ВКБООН с процедури и критерии за определяне на бежански статут.

Връщането на Р. Т. и на малолетната ѝ дъщеря, в страната на произход би било в противоречие с чл. 1А от Женевската Конвенция и на принципа „non-refoulement”.

Като малолетно лице, Е. Сотникова принадлежи към уязвима група. Не е обсъден подробно и висшия интерес на детето, в съответствие с международните договори. Твърди се, че висшият интерес на детето налага, то да остане на територията на страната.

На последно място се посочва, че Хартата за основните права на ЕС и ЕКПЧ, категорично забраняват експулсиране на лице в държава, където то може да бъде осъдено на смърт или да бъде подложено на изтезание, нечовешко или унизително отношение или наказание.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, оспорващата се яви лично и изложи бежанската си история и причините, поради които търси закрила. Тя и упълномощения от нея адвокат Т., поддържат жалбата.

На основание чл. 15, ал. 1 от Закона за закрила на детето беше изслушана навършилата 10-годишна възраст малолетна Е. Сотникова.

Ответникът по жалбата не се явява, не се представлява и не взема становище по жалбата.

Представителят на отдел „Закрила на детето”, при Дирекция за „Социално подпомагане” - Лозенац, взема становище за основателност на жалбата, посочвайки, че в интерес на Е. Сотникова – малолетна е да остане на територията на страната.

Участвалият в производството по делото прокурор като представител на СГП намира жалбата за основателна.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи и становището на ответника и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че с молба рег. № УП 23816 от 01.11.2024 г. до Държавната агенция за бежанците Р. Т., лично и като законен представител на малолетното си дете Сотникова Е., е поискала предоставяне на международна закрила.

Производството е образувано с регистрирането му с регистрационен лист рег. № УП 23816 от 01.11.2024 г. и е проведено в Регистрационно-приемателен център – [населено място] по общия ред – чл. 72, ал. 1, т. 2, във връзка с чл. 70, ал. 2 от ЗУБ.

На 12.11.2024 г. с Т. Р. е проведено интервю, резултатите, от което са обективирани в протокол.

Оспорващата твърди, че е напуснала легално Б. и с полет през В. на 13-14 март 2021 г. е пристигнала в България, заедно с малолетната си дъщеря Е. Сотникова. В страната е влязла легално с работна виза. От тогава не се е връщала в Беларус.

До напускането си на Б. е живяла в столицата М.. В момента родителите ѝ продължават да живеят [населено място], Б..

В страната си на произход е работила като компютърен специалист. През 2021 г. фирмата-работодател ѝ предложила да работи в България и Р. приела.

Мотивите ѝ да поиска предоставяне на международна закрила се основават на опасения, че в Б. тя може да бъде подложена на преследване и арест, заради участието си в протестите през лятото на 2020 г., започнали след излизането на данни за фалшифициране на президентските избори. Хора, участвали в протестите започнали да имат проблеми и да бъдат преследвани, поради което тя прекратила участието си. Много нейни колеги, участвали в протестите не се появявали на работа, а впоследствие се оказвало, че са арестувани. Репресии имало не само спрямо всички участници в протестите, но и спрямо хората, дарявали средства на организаторите им.

Оспорващата твърди, че заедно с молбата си предоставяне на международна закрила е представила фотографии от социалните мрежи, свидетелстващи за активната ѝ политическа позиция. Представила е и документ, видно от който тя е дарила средства на беларуска правозащитна организация, което е основание за преследването ѝ от властите. Посочва, че в момента в Б. преследват хора, направили дарения за такива организации. Тя е правила два пъти дарения, през август 2022 г. и през октомври 2024 г. и поради тази причина съществува риск да бъде арестувана и осъдена.

Посочва, че не ѝ е известно да е търсена след напускането си на Б..

В България през 2022 г. е посетила посолството на Б., за да извади паспорт за детето си Е..

Твърди, че не членувала в политически организации, но е изразявала гражданска позиция. Докато е била в страната си не е била арестувана, не ѝ е оказвано насилие и не е имала проблеми с официалните власти.

Не е подала незабавно молба за закрила, защото е имала легална възможност да живее и работи в България, но след изтичането на работната ѝ виза, решила да подаде молба за предоставяне на закрила. Надява се да може да продължи да работи в България, а детето ѝ, което е научило български език да се развива в страната.

На 31.03.2025 г. е проведено интервю с малолетното дете Е. Сотникова с помощта на преводач и в присъствието на социален работник.

Детето посочва, че е живяло в М. и е посещавало също баба си и дядо си в М.. Започнало е да учи в Б. в първи клас. Дошла е заедно с майка си в България със самолет. Започнала е да учи български и по принцип разбира. Посещава частно английско училище. Има приятели, когато е ходила на училище и на тренировки. В България се чувства добре, няма тревоги и страхове.

От Дирекция „Социално подпомагане” е подаден доклад-становище, относно интереса на детето. Видно от становище рег. УП 23816 от 21.02.2025 г. на главен експерт при РПЦ – Овча купел, изготвено до председателя на ДАБ, е предложено на Р. Т. и на малолетното ѝ дете Сотникова Е. да се откаже предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут.

Преценявайки събраните в хода на административното производство доказателства, Председателят на Държавната Агенция по бежанците при Министерския Съвет е намерил, че не

са налице материално-правните предпоставки, предвидени в ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут, поради което е издал оспореното решение.

Като доказателства по делото са приети справки № МД-02-161/18.03.2025 г., МД-02-262/19.05.2025 г., и МД-02-339/24.06.2025 г., изготвени от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ, относно настоящата обществена и политическа ситуация в Беларус.

Видно от сертификат № РМ-24-083 от 14.10.2024 г., издаден от организацията BYSOL, Т. Р. е сътрудничела с организацията финансово, информационно, менторски и т.н.

По време на проведеното по делото открито заседание оспорваща, в допълнение към изложеното в интервюто, посочи, че се страхува се да се върне в Б., защото е участвала в мирни демонстрации през август 2020 г. и там е била фотографирана. До ден днешен затова там преследват хората. Направила е дарение в правозащитна организация BYSOL през август 2020 г., която по-късно е била обявена за терористична. Сега всички, които са правили тези дарения ги преследват. През октомври или ноември 2024 г. отново е направила дарение от 100 долара за тази организация. От директора на компанията, в която е работила е разбрала, че още един колега от офиса в Б. е бил арестуван. Родителите ѝ не са съобщавали властите да са я търсили, не са получавали и призовки. Малолетното дете Е. Сотникова беше изслушано по време на заседанието, с помощта на преводач и в присъствието на социален работник.

Същата заяви, че си спомня, че преди да дойде в Б. си седяла вкъщи и искала да отиде на училище или на тренировка. Ходила е на училище, но само в първи клас за малко и след това напуснала. Говори по телефона с баба си и дядо си, не много често. В България няма приятели, с които да говори. Ходи в английско училище, но заниманията са онлайн, защото майка ѝ няма документи. В България има приятели.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Оспореното решение е връчено на адвокат Т. Р. лично, на 03.06.2025 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 11.06.2025 г. (вх. УП 2381), т.е. в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК. Съдът е сезиран от надлежна страна – участник в производството по издаване на индивидуалния административен акт, с който се засягат неговите законни права и интереси и следователно е подлежащ на оспорване. Във връзка с изложеното, съдът счита, че жалбата е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

За да издаде оспореното решение, административният орган е приел, че Р. Т., лично и като законен представител на малолетното си дете Сотникова Е., не е доказала наличието на предвидените в чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, предпоставки, поради което е отхвърлил молбата му за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

Председателя на ДАБ е направил извод, че обстановката в Б. дава възможност на търсещата закрила да се установи там, защото в страната, няма вътрешен или международен въоръжен конфликт, заради който той може да бъде изложена на реална опасност от тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие. Няма данни, че тя може да бъде изложен на смъртно наказание или екзекуция, или изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание.

Вземайки предвид събраните гласни и писмени доказателства и при съобразяване с наведените от страните доводи, настоящият съдебен състав намира от правна страна следното:

В оспореното решение са обсъдени подробно изтъкнатите Т. Р. доводи, касаещи търсенето от нея право на закрила.

Съдът, в настоящият му състав не може да не се съгласи с аргумента, че при връщането си в страната на произход, оспорващата може да бъде подложена на преследване, основани на политическо мнение или принадлежност към определена социална група.

При проведеното интервю, не са релевирани сигурни доводи, подкрепящи изразеното опасение, че тя може да бъде подложена на преследване, поради политическата ѝ активност или изразената ѝ гражданска позиция по време на протестите през лятото на 2020 г. Доказателства в тази насока също не са ангажирани. Жалбоподателката сочи, че не е имал проблеми с официалните власти, не е била арестувана, подлагана на насилие или заплахи, а откато е напуснала Б. няма информация от свои близки, живеещи там да е била търсена или призовавана от правоохранителни или други държавни органи.

От информацията, съдържаща се в цитираните по-горе справки и в други източници на информация, може да се направи сигурен извод, че в момента в Б. са налице данни за неспазване на човешките права, особено в областта на правото на свободно изразяване. Страната живее в информационен вакуум и само медиите, лоялни на режима на президента А. Л. имат право да разпространяват информация.

Много от организаторите и активистите, участвали в протестите през лятото на 2020 г. са били арестувани и осъдени за тероризъм или екстремистка дейност, а други са успели да напуснат Б. и да се укрият в чужбина.

Налице са и случаи, при които лица са били осъждани за финансиране на организации, обявени за екстремистки.

Въпреки тези данни, според настоящия съдебен състав, не съществува опасност от преследване поради изразяване на политическо мнение по отношение на Р..

Както беше посочено, най-често лидери, изявени активисти или организатори на протестите са обект на разправи и репресии от страна на официалните власти. Оспорващата безспорно не принадлежи към някоя от тези групи, поради което не може да бъде потенциална жертва на политическо преследване.

От изложените справки става ясно, че граждани на Б. са били осъждани най-вече за екстремистка дейност, изразяваща се в постове и коментари в социалните мрежи, насочени срещу президента Л. или властта в страната като цяло. Оспорващата не твърди, да е правила или публикувала такива коментари.

По отношение на твърденията за направени дарения, направени от нея на обявената за „екстремистка” организация за правата на човека – BYSOL, съдът намира противоречия и неясноти, правещи бежанската ѝ история недостоверна.

По време на интервюто тя е заявила, че е направила дарение през 2022 г., докато пред съда посочи, че това е станало през август 2020 г.

Съдът не може изобщо да кредитира твърдението за извършване на такова дарение, защото в представения от оспорващата документ (л. 74), доколкото изобщо представлява финансов документ, не фигурира нейното име, а в сертификата, издаден на Р. от BYSOL не се посочва, че същата е правила дарения, а само, че е сътрудничела финансово.

В сертификата, изрично е посочено, че Р. не е припозната като жертва на политическата криза в Б., че пострадала от война, фондацията ѝ е осигурявала помощ или че е била доброволец.

Съдът намира, че най-солидният аргумент, оборващ твърденията за възможно преследване на оспорващата, се открива във установения факт, че същата е напуснала страната безпрепятствено месеци, след участието ѝ в протестите. Властите в Б. са имали достатъчно време и възможности да я идентифицират и да я арестуват между август 2020 г. и март 2021 г., когато е напуснала страната. Следва да се отбележи, че до

момента не съществуват каквито и да е данни, че властите в Б. издирват оспорващата, с цел привличането ѝ към наказателна отговорност. Близките ѝ не са получавали призовки или обаждания, свързани със жалбоподателката.

Не е без значение и обстоятелството, че Р. не е подала молба за закрила незабавно или във възможно най-кратки разумни срокове, след влизането си на територията на страната, както е предвидено в чл. 6, пар. 2 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила. Обяснението ѝ, че не направила това, защото е била спокойна, притежавайки работна виза, изглежда недостоверно и нелогично. Предприетите от нея действия по подаването на молба за закрила след като е станало ясно, че разрешението ѝ за пребиваване в България няма да бъде продължено, включително и снабдяването ѝ със сертификат от организация за правата на човека – BYSOL, показват, че целта на Р. е да остане в страната, желейки да получи статут на бежанец, без да са налице основания за това.

Изложеното мотивира съдът да приеме, че по отношение на оспорващия не са налице предпоставките по чл. 8 от ЗУБ.

По отношение на отказа за предоставяне на хуманитарен статут, съдът след обсъждане на събраните в хода на административното и съдебното производство доказателства, намира следното.

Предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут са дефинитивно изброени в чл. 9, ал. 1, т. 1-3 от ЗУБ и чл. 15, т. а-в от Директива 2011/95/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

За да се установи наличието на тези предпоставки е необходимо да бъде събрана и обсъдена надеждна информация за страната на произход на търсещия закрила.

Съдът намира, че отразената информация, в представените и приети, като доказателства по делото справки, изготвени от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ на базата на насоките на Агенцията за убежището на Европейския съюз (АУЕС), не се установява наличие на въоръжен конфликт в тази страна, достигащ граници, представляващи заплаха за живота и здравето на цивилното население.

Наличието на тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт е формулирано като тежко посегателство и условие за предоставяне на субсидиарна закрила и в член 15, буква "в" от Директива 2011/95/ЕС, по отношение на лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно Решение от 17 февруари 2009 г. на Съда на Европейския Съюз по дело C-465/07, член 15, буква "в" от Директива 2004/83/ЕО, във връзка с член 2, буква "д" от същата Директива, трябва да се тълкува в смисъл, че съществуването на тежки и лични заплахи срещу живота или личността на молителя за субсидиарна закрила не е подчинено на условието последният да представи доказателство, че той представлява специфична цел поради присъщи на неговото лично положение елементи; съществуването на такива заплахи може по изключение да се счита за установено, когато степента на характеризиращото

протичащия въоръжен конфликт безогледно насилие, преценявана от компетентните национални власти, сезирани с молба за субсидиарна закрила, или от юрисдикциите на държава членка, пред които се обжалва решение за отхвърляне на такава молба, достига толкова високо ниво, че съществуват сериозни и потвърдени основания да се смята, че цивилно лице, върнато в съответната страна, или евентуално в съответния регион, поради самия факт на присъствието си на тяхната територия се излага на реална опасност да претърпи посочените заплахи. Понастоящем с член 40 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2004/83/ЕО е отменена, но текстът на член 15 от последната е преповторен в текста на член 15 от Директива 2011/95/ЕС, поради което и тълкуването, дадено с Решение от 17.02.2009 г. по дело № С-465/2007 г. на Съда на Европейския съюз, е запазило своето значение.

В конкретния случай, от приетите по делото доказателства не се установява, че към настоящия момент на територията на Б., да е налице конфликт, достигащ до ниво, пораждащо сериозни и потвърдени основания да се смята, че търсещата закрила, ако бъде върната в Б., поради самия факт на присъствието си на територията се излага на реална опасност да претърпи тежки заплахи срещу живота или личността си.

По отношение на преценката на висшия интерес на детето, съдът намира следното.

Съгласно чл. 6а ЗУБ, и съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13.12.2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила /Директива 2011/95/ЕС/ и съображение 33 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила, както и чл. 24, § 1 и § 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз, а разбира се и чл. 3, § 1 и сл. от Конвенцията за правата на детето на Организацията на обединените нации /приета на 21.11.1989 г., обн. ДВ бр. 55/1991 г., в сила от 03.07.1991 г./, поставят висшия интерес на детето, като водещ императив във всяко касаещо го производство, в частност - налагат при прилагането на ЗУБ първостепенно значение да има най-добрият интерес на детето. Според чл. 6а ЗУБ, преценката за най-добрия интерес на детето се извършва в съответствие с разпоредбите на Закона за закрила на детето /ЗЗкД/, като по аргумент от препращащата разпоредба на § 1, т. 11 от ДР на ЗУБ, във връзка с § 1, т. 5 от ДР на ЗЗкД, най-добрият интерес на детето е преценка на: а/ желанията и чувствата на детето; б/ физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; в/ възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето; г/ опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; д/ способността на родителите да се грижат за детето; е/ последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата; ж/ други обстоятелства, имащи отношение към детето. При отчитане критериите по § 1, т. 5 от ДР на Закона за закрила на детето, въз основа което следва да се приеме, че най-добрият интерес на детето е запазване целостта на семейството, благоденствието и социалното му развитие, което може и следва да бъде постигнато чрез завръщане на малолетната Е. Сотникова в страната ѝ по произход, заедно с нейната майка при нейните баба, дядо, леля и братовчеди, които живеят в Б.. Съдът не намира, че въпреки почти четири годишния престой в България, детето е изградило някакви сериозни културни или социални връзки, прекъсването, на които може

да се отрази негативно върху психическото му състояние. В настоящия момент то не посещава българско училище, а учи дистанционно в чуждестранно езиково училище и не е научило български език до степен, която може да му осигури безпроблемно общуване с връстници, приятели, учители и т.н.

По този начин са изпълнени и изискванията на член 23 от Директива 2013/33/ЕС относим към висшия интерес на ненавършилите пълнолетие. Също така следва да се подчертае, че най-добрият интерес на детето не е въведен от законодателя като задължителна предпоставка за предоставяне на хуманитарен статут в чл. 9 ЗУБ, нито е определен като условие за предоставяне на субсидиарна закрила в глава V от Директива 2011/95/ЕС, поради което не представлява самостоятелно и достатъчно основание за предоставяне на международна закрила, което да може законосъобразно да замени отсъствието, както в случая, на материалноправните предпоставки за предоставяне на такъв вид закрила, предвидени от българския и европейския законодатели.

По изложените съображения съдът намира, че жалбата следва да бъде отхвърлена в цялост.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, пр. 4 от АПК, **Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав,**

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Р. Т., лично и като законен представител на малолетното си дете Сотникова Е., и двете гражданки на Беларус срещу Решение № 3552/29.05.2025 г. на Председателя на Държавната Агенция за бежанците при МС, с което на молбата чужденеца и на малолетното ѝ дете, за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.